

Jesus - Huastec, Veracruz

1.1

Na Juan xu pujax u t'iltsix ban chabál xon ti yab k'wajtsidh

(Mt. 3:1-12; Lk. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1.1 Enché' ti k'wajat dhutsadh xan ti tujey an alwa' t'ilab k'al tin kwenta xowa' in t'aja' na Jesukristo, nin Chakámil na Dios.

1.14-15

Na Jesús in tujúch Galilea nin t'ojlábil

(Mt. 4:12-17; Lk. 4:14-15)

1.14 Tayíl, tam ti balidhich na Juan ban wik'axte', na Jesús k'ale Galilea. In t'ila' taja' an alwa' t'ilab xin ulal xan tu tak'ix na Dios.

1.15 In ulu enché':

—Xo' in bajúch xowk'i ne'ech ka tujéch ti tak'yáb an iniktsik k'al na Dios. Ka jila'ichtsik ta walablom ani ka bela'ichtsik an alwa' t'ilab.

1.21-27

Jun i inik xi ochadh k'al i at'ax ejattaláb

(Lk. 4:31-37)

1.21 K'aletsik tám ban bitsow Kapernaúm ani tam tin bajúch nin k'ítsánil an koyóxnich, na Jesús ochich ti ok'tsix ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb.

1.22 Labantsik t'ajat xin ach'a' xan tu ok'tsix na Jesús abal u ok'tsix k'al yantam i awiltaláb ani yab jelti an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés.

1.23 Tá' jeye ti k'wajat altá xon tu t'ajnal an junkuntaláb, jun i inik xi ochadh k'al jun i at'ax ejattaláb ani dhájaxin kawidh enché':

1.24 —¿Jant'éy a lé' k'al wawá', Jesús xi Nasaret? ¿I tsi'nekxe' abal ti ku k'ibdha'? Naná' tu exlál ani u cho'ób ke Tatá' i T'okat Chakámláb k'al na Dios.

1.25 K'wiyán tám enché' an at'ax ejattaláb k'al na Jesús:

—iKi chamk'an ani ki kale ba jeché' an inik!

1.26 An at'ax ejattaláb in wipipindha' chapik an inik, dhájan kawidh ani támk'i ti kale ba jachan' an inik.

1.27 Ejtal an atiklábtsik laban t'ajat ani u útsáxtsik enché':

—¿Jant'éy in lé' kin ulu jeché' xowa' támun? ¿Jant'om ít ok'tsixtaláb xin ok'tsixnál? ¡Abal Jajá' in ko'ol i awiltaláb kin utsa' ka kale an at'ax ejattaláb ani u axtsinal!

1.32-34

Na Jesús in jeldha' yán i ya'ultsik

(Mt. 8:16-17; Lk. 4:40-41)

1.32 Tam ti ochenekich na k'ítsá ani jik'wchinékich, júnstin xon ti k'wajat na Jesús ejtal an ti ya'ultsik ani ejtal jeye xi ochadh k'al i at'ax ejattalábtsik.

1.33 Ejtal an atiklábtsik xi ba jachan' an bitsow, junkun tin tamét in wi'lébil an atá.

1.34 Jeldhá k'al na Jesús yán i ya'ultsik k'al xowa'kich i yaw'láchtsik xin ko'ol ani káldhantsat jeye yán ti at'ax ejattaláb xi k'al ti ochadhchtsik. Na Jesús u exláb k'al an at'ax ejattalábtsik, jaxtám na Jesús yab in walka' kin ulutsik xitam já' jeye Jajá'.

2.1-12

Na Jesús in jeldha' jun i inik xi yab in ejtawal ka yoyon

(Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)

2.1 Tayíl, tam ti wa'tenekich cháb óx a k'ítsá, witsiy juní na Jesús ban bitsow xi Kapernaúm. Tam ti cho'óbná abal ta' ti k'wajat ban atá xon tu kubél,

2.2 jik'atk'i ti junkun yán i atiklábtsik ke nibalich ejtidh tin tamét in wi'lébil an atá ani Jajá' in t'iltaltsik tin káwintal na Dios.

2.3 Ulich tám i iniktsik xin tsi'dhál jun i ya'ul inik xi yab in ejtawal ti belal. Kitámte tu tsi'dháb bin chayté'il k'al ché' ti éb.

2.4 In lé'wi'ik kin ódha'tsik altá xon ti k'wajat na Jesús, por yab in ejtotsik abal ta' ti k'wajat yán i atiklábtsik. Xowa' in t'aja'tsik tám, k'adhiytsik tin éb an atá ani in wixk'intsi wé' tin jujúl. Taja' tin ódha' ani tin pa'ba' an ya'ul k'al nin chayté'il asta xon ti k'wajat na Jesús.

2.5 Tam ti na Jesús in chu'u xant'éy in t'aja'tsik, in cho'óbná' abal u belnal k'al jajá'tsik; jaxtám tin utsa' enché' an inik:

—Ja'úb, na walastalábil pakwlantsidh ti k'wajat.

2.6 Tá' jeye ti buxutsik cháb óx i ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés xin chalpayaltsik enché':

2.7 “¿Jant'ók'i tu káw yab alwa' jeché' an inik? Abal u káw jelti max u Dios. Tokot a Dios in ejtawal ti pakwlantsix an ti walastaláb.”

2.8 Por na Jesús in cho'óbná' xant'éy u chalpantsáb k'al an ok'tsixtsik ani in utsa'tsik enché':

—¿Jant'ók'i tin chalpantsal anchan'?

2.9 ¿Jowa' más yab t'ojláb ku utsa' an ya'ul: “Na walastalábil pakwlantsidhich ti k'wajat”, o ku utsa': “Ki ch'akay, ka dhaya' na chayté'il ani ki beley”?

2.10 Pos ne'ech tu xalk'antsitsik ke Naná', xin abadh abal kin wen'on neye tin inik, u ko'ol i awitaláb teché' ti chabál abal ku pakwlantsi i walastalábtsik.

Utsan tám enché' an ya'ul k'al na Jesús:

2.11 —Ki ch'akay, ka dhaya' na chayté'il ani ki k'aléch ta k'imá'.

2.12 Ch'akay tám an inik, in dhaya' nin chayté'il ani kaléch tám tin tamét ejtal an atiklábtsik. Ejtal xi taja'tsik ti k'wajat, laban t'ajat, in pubédhantsaltsik tin bij na Dios ani in ulaltsik enché':

—Yab jayk'i i chu'úmal jun xata' jelti jeché'.

4.35-41

Na Jesús in kubdha' ti waw'nal an ik' ani ti múlák' an ja'

(Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)

4.35 Tam ti dhamúch jachan' a k'ítsá, in utsa' enché' nin exóbaliltsik:

—Wana ku wa'tey jun pak'e' pujal.

4.36 In jila' tám an atiklábtsik xi ta' ti k'wajat bin wál an pujal ani k'aletsik k'al an tan xon ti k'wajat balidh. Tá' jeye ti k'wajat i atiklábtsik ba k'e'et i tantsik ani k'ale jeye kin junikna' na Jesús.

4.37 Jun jik'towále ti tujeý ti waw'nal jun i chapik ik' ani in múlák'indha' an ja'. Ochich an ja' ban tan ke asta wé'ich t'ajat ka ts'utsich an tan k'al an ja'.

4.38 Na Jesús k'wajat ti wayal ba jun i latsik'láb tin kúx an tan. Bakyat tám k'al nin exóbaliltsik ani utsan enché':

—iOk'tsix! ¿Yabxe' a ódhál ti kwenta max ku lupun?

4.39 Ch'akay tám na Jesús in k'wiya' an ik' ani in utsa' enché' an pujal:

—iKi chamk'an! iYabich ki k'uchun!

Támki ti kublan ti waw'nal an ik' ani jilk'on chamamadh t'ajat.

4.40 Utsan tám enché' an exóbaltsik k'al na Jesús:

—¿Jant'ók'i ta jik'éltsik ani jant'ók'i ti yabtsik tin belál?

4.41 Jik'eytsik t'ajat ani u útsáxtsik jún ani jún enché':

—¿Jant'om awiltaláb in ko'ol jeché' an inik abal u axtsinal tam kin tawna' an ik' ani an puja?

5.22-24

5.22 Ulich jun i inik xin bij ta Jairo xu ok'lek jeye ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb. Tam ti chu'tat na Jesús, tudhlan na Jairo tin tamét

5.23 ani pakabédhá enché':

—Nu tsidhánil exomich ti chemel, jala' ka puntsi an ta k'ubak bin t'u'úl abal ka jeley ani yab ka chemech.

5.24 K'ale tám na Jesús k'al na Jairo ani yán k'ale ti juniknax. K'al nin yaníl an atiklábtsik, u nich'ok'nábich t'ajat na Jesús.

5.35-42

5.35 Tam ti na Jesús bél k'wajat ti t'ilom, ulich cháb óx i iniktsik xi tál tin k'imá' na Jairo ani utsan enché':

—Na tsidhánil chemech, yabich ka t'ojliy an Ok'tsix.

5.36 Na Jesús in ach'a' xowa' ulwat ani in utsa' enché' na Jairo:

—Yab ki k'wajay ta chalpax, ka bela' tokot abal Naná' ne'ech ku ejto tu tolmuy.

5.37 K'ale tám na Jesús k'al na Jairo ani tokot in walka' ka junikná k'al na Pedro, na Jakobo ani na Juan, nin kidháb na Jakobo.

5.38 Tam ti ulich bin k'imá' jachan' an inik xu ok'lek ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb, in ach'a' abal k'íbalich t'ajat an uk'il ani an dhajal abal chemech an tsidhan.

5.39 Ochich tám na Jesús ban altá ani in utsa'tsik enché':

—¿Jant'ók'i ta uk'naltsik ani ta dhajaltsik? An tsidhan yab chemnek, u wayalk'i ti k'wajat.

5.40 Jajá'tsik in labídhna'k'i tokot na Jesús. Utsantsik tám k'al na Jesús abal ka kale ejtal eléb, ochich ban altá xon ti k'wajat an tsidhan junkímte k'al an táta'láb, an nána'láb ani xi k'alnek an ti junkiltsik.

5.41 In téynantsi tám tin k'ubak an tsidhan ani káwin arameo enché':

—Talita, kumi. Ti tének káw, in lé' kin ulu: Tsidhan, ki ch'akay.

5.42 Támk'i ti ch'akay ani beley jachan' an tsidhan xin ko'ol lajucháb i tamub ani ejtaltsik xin chu'u jeché', labantsik t'ajat.

7.18-23

7.18 Utsantsik enché':

—¿Yabxe' teye a exbayámaltsik? ¿Yabxe' a cho'óbitsik ke ni jun xita' yab u ch'ó'nal nin itsích k'al xowa' in k'apal?

7.19 An k'apné' yab u ochel bin itsích an inik, u k'alel bin tsukul ani tayíl ne'ech kin wak'la' alte'.

Anchan' tin ulu na Jesús abal kin xalk'a' ke xowa'kich an k'apné' yab tu ch'o'tsal an ti itsích.

7.20 In ulu jeye enché':

—U ch'ó'nal nin itsích an inik k'al xowa' in chalpayal yab alwa' ani kin t'aja'.

7.21 Pos xowa' k'wajat alk'idh bin itsích an iniktsik, ja'ich k'ál tu t'ajnal kin k'ó'oy an at'ax chalab. K'al jachan' an at'ax chalab, k'ál tu t'ajnal ka junkun k'al xi yab in tomtal. Wa'ach jeye xi yab u tomkinal, u ani' junkunalk'i. Wa'ach xu chemdhax,

7.22 xu kwé', xi ch'e'ne', xin t'ajtsal ti at'axtaláb xi k'e'et, xu k'ambix, xin jilál tinbá' ka óxná k'al xowa'kich i at'axtaláb, xin telál k'al i chákub xowa' in ko'ol k'e'et, xu t'ilom yab exbadh, xin t'ek'ál tinbá' ani xi yab lujat in chalab.

7.23 Ejtal jeché' xowa' yab alwa', u tujél bin itsích an iniktsik ani tam kin t'aja', u jilk'onlich tám

ch'o'odh nin itsích k'al an walastaláb.

9.2-8

Tam ti na Jesús in jalk'uy tinbá'

(Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

9.2 Akak a k'ítsá más tayíl, na Jesús junax k'al na Pedro, na Jakobo ani na Juan, k'adhiytsik ba jun i t'ek'at ch'én. Tam ti taja'ich ti k'wajattsik, na Jesús in jalk'uy tinbá'.

9.3 Nin k'udhk'úmil ch'axk'in ani dhakni'bé t'ajat jelti an chám; dhakni'bé t'ajat, ke ni jun i pak'wtsix xi teché' ti k'ay'lá yab ne'ech kin ejto kin dhakni'bédha' jelt xan ti dhakni'bé nin k'udhk'úmil na Jesús.

9.4 An exóbaltsik in chu'u jeye na Elías ani na Moisés ti t'ilolól k'al na Jesús.

9.5 Utsan tám enché' na Jesús k'al na Pedro:

—Ok'tsix, ialwa' t'ajat abal teché' u k'wajat! Ne'ech ki t'aja' óx i padhel, jún abal Tatá', jún abal na Moisés ani jún abal na Elías.

9.6 Anchan' ti k'wajat ti káw abal jajá' ani nin kidhtaltsik jik'enektsik t'ajat ani na Pedro yab in cho'ób xant'éy k'wajat in ulal.

9.7 Cha'kan tám jun i tokow xon ti jajá'tsik k'wajat ani dhabyattsik, ach'atmé jun i káwintaláb ban tokow ani xu káw, in ulu enché':

—Jeché' ja'ich nu Chakámil xu k'anidhál t'ajat, ka exbantsitsik xowa' Jajá' in ulal.

9.8 Támk'i, tam tin tela'tsik wililíl, yab xita' más in chu'u, tokot kwetém na Jesús.

12.28-31

An tak'ixtaláb xi más uluts

(Mt. 22:34-40)

12.28 Jun i ok'tsix xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés utey xon ti k'wajattsik ani in ach'a' xant'éy u káwlíxnáb. Kom in cho'óbna' ke na Jesús tók'nék alwa', in konoy enché':

—¿Jowa' já' an tak'ixtaláb xi más uluts?

12.29 Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—An tak'ixtaláb xi más uluts ja'ich jeché': “Ka ach'a', atiklábtsik xi Israel: an Ok'óxláb ja'ich ni Diosil ani Jajá', ja'ich nu junkax Ok'óxláb.

12.30 Ka k'ak'na' an Ok'óxláb na Diosil k'al ejtal na itsích, k'al ejtal na ejattal, k'al ejtal na chalab ani k'al ejtal na cháp.” Jeché' ja'ich an tak'ixtaláb xi más uluts.

12.31 Nin chabtal, in junwal jeye jelti xin jidhtal: “Ka k'anidha' xi k'e'ettsik jelt xan ta k'anidhál tabá'.” Yab wa'ach ni jun i tak'ixtaláb xi más uluts ké xi jeché'tsik.

14.10-11

Na Judas in ulu abal ne'ech kin chinat pidhna' na Jesús

(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)

14.10 Na Judas Iskariote, jún ti éb xi lajucháb an exóbaltsik, k'ale tám kin chu'u an ok'lek pále'tsik ani in utsa' abal jajá' ne'ech kin pidhna' na Jesús.

14.11 Tam tin ach'a'tsik, kulbétsik t'ajat ani utsan na Judas abal ne'ech ka pidhan ti tumín. Na Judas in tuju tám kin aliy xan ti kin uwa' abal kin pidhna' na Jesús.

14.44-46

14.44 Na Judas, xi ne'ech ti pidhnax, jayk'i tin utsámalich an yák'waltsik xant'éy ne'ech kin t'aja' abal kin exla'tsik xitam já' na Jesús. Enché' tin utsa'tsik:

—An inik xi ne'ech ku ch'uch'bay, ja'ich xi tatá'tsik a ayal. Ka yak'wa' ani ka júna'tsik belkómte alwa'.

14.45 Tam ti ulich, utey ba na Jesús ani in utsa' enché':

—iOk'tsix, Ok'tsix!

Ani in ch'uch'bay.

14.46 Támk'i ti yak'wan na Jesús k'al an yák'waltsik.

15.6-15

Bijtsin na Jesús abal ne'ech ka chemdhá

(Mt. 27:15-31; Lk. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

15.6 Ech'ek'i tam u ajíbnáb an paskwa, na Pilato in walkál jun i wik'nél xi ka kontsin k'al an atiklábtsik.

15.7 Tam ti jachan' i k'ij, ta' ti balidh ban wik'axte' jun i inik xin bij ta Barrabás xi wik'nék junax k'al nin kidhtaltsik abal chemdhaxnéktsik tam tin péjeyám i awiltalábtsik.

15.8 Junkun tám an atiklábtsik abal kin kontsi na Pilato kin walka' jun i wik'nél jelt xan ti ech'ek'i in ujnámál in t'ajál.

15.9 Tók'oyattsik enché' k'al na Pilato:

—¿A lé'tsikxe' tu walkantsi an tin Pulek Tak'íxal an judíotsik?

15.10 Konyattsik anchan' k'al na Pilato kom in cho'ób alwa' ke yab u le'náb ka chu'tat na Jesús k'al nin ok'lékiltsik an pále'tsik ani jaxtám ti pidhnats na Jesús abal ka chemdhá.

15.11 Por nin ok'lékiltsik an pále'tsik, in nixokna' an atiklábtsik kin konoy ka walká na Barrabás.

15.12 Konyattsik tám juní enché' k'al na Pilato:

—¿Ani jant'éy a lé' ku t'ajtsi xa bijyaltsik tin Pulek Tak'íxal an judíotsik?

15.13 Jajá'tsik tók'on kawidh ani in ulutsik enché':

—iKa chemdha' pajk'idh ban peltsidh te'!

15.14 Konyattsik tám enché' k'al na Pilato:

—¿Jant'om walastaláb in t'ajám?

Por jajá'tsik in óntsi kin ulu más kawidh enché':

—iKa chemdha' pajk'idh ban peltsidh te'!

15.15 Kom na Pilato in lé' ka jilk'on alwa' k'al an atiklábtsik, in walka' na Barrabás. In abna' tám ka lekbayat yáníl in Jesús ani tayíl in pidhna'ich tám abal ka chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'.

15.33-39

Nin chemtal na Jesús

(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

15.33 Tam ti ch'ejelich a k'ítsá, jik'wchin tin pubíl an k'ay'lá ani in t'ójontsi asta óx i wákal.

15.34 Tam ti óxich i wákal, na Jesús in ulu kawidh enché':

—Eloi, Eloi, ¿lama sabaktani? —jeché' an káw in lé' kin ulu: Dios tu Ajátik, Dios tu Ajátik, ¿jant'ók'i tin walba'?

15.35 Taltsik xi taja' ti k'wajat, in ach'a'tsik ani in ulu enché':

—Ka ach'a', exom in kanál na Elías, an t'íltsix xi xe'chinék ti weje'.

15.36 Jún ti éb k'ale adhik kin axdha' ban jiliy uxnél jun xata' jelti kwinim, in wik'a' bin tsúm jun i te', in utuntsi bin wi' na Jesús abal kin juch'u ani in ulu enché':

—Yabich más xata' ki t'ajtsi, wana ki chu'u max ka tsích na Elías kin pa'ba' ban peltsidh te'.

15.37 Dhájan tám kawidh na Jesús ani chemech.

15.38 Támk'i jachan', an tolow k'udhk'um xi ta' ti palat altá ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, xflan asta t'ek'at ani asta cha'at.

15.39 An ok'lek soldado romano xi ta' ti kubúl tin tamét na Jesús, tam tin chu'u xan ti dhájan ani chemech, in ulu enché':

—Tsubax lejtál, jeché' an inik u Chakámláb k'al na Dios.

15.42-46

Jolyat na Jesús

(Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

15.42 Tam ti exomich ti dhamul, tam an israelitatsik in t'ojoyal xowa' in yéntsál abal in k'ítsájil an koyóxnich,

15.43 ulich na José xu k'wajíl ban bitsow Arimatea. Jajá' ja'ich jeye jun i ultaláb kidhtaláb k'al an Junkulom Awiltaláb. Jajá' k'wajat jeye in aytsím xowk'i na Dios ne'ech ka tujéch ti tak'ix ani in kuba' tinbá' ka ochich xon ti k'wajat na Pilato abal kin kontsi tin t'u'úl na Jesús kin jolij.

15.44 Na Pilato labandhá abal in ach'a' ke jayk'i ti chemnek na Jesús. Jaxtám tin kaniy an ok'lek soldadotsik abal kin konoy max ani' lejtál ti chemnekich.

15.45 Tam ti utsan k'al an ok'lek soldadotsik abal ani', utsanich tám na José k'al na Pilato abal awilich kin júna' kin jolij.

15.46 In ch'a'ay tám na José jun i k'udhk'um, in pa'ba' nin t'u'úl na Jesús ban peltsidh te' ani in bolij k'al an k'udhk'um. K'ale tám kin k'wajba' ba jun i jólimtaláb xi ta' ti k'wajat cholk'adh bin akan jun i t'ujub ch'én ani tolilíl tin utu jun i yejche' t'ujub abal kin paxk'intsi k'ál tin wi'lébil an jólimtaláb.

16.1-7

Ejeh ti ít na Jesús

(Mt. 28:1-10; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

16.1 Tam ti wat'éch nin k'ítsájil an koyóxnich, na Salomé, na María Magdalena ani xi jún na María nin nána' na Jakobo, in ch'a'aytsik i niwiytaláb abal ka k'aletsik kin mawtsi k'ál tin t'u'úl na Jesús.

16.2 Dhajawe tin jidhtal k'ítsájil an semana, k'aletsik ban jólimtaláb ani tam ti ulich taja' jayk'i ti eblinékich na k'ítsá.

16.3 Kónóxintsik enché':

—¿Jita' ne'ech ti ku wixk'intsi an ti t'ujub xi k'ál ti paxk'idh an jólimtaláb?

16.4 Por tam ti ulchichtsik, in chu'u abal an yejche' t'ujub xi k'ál ti paxk'idh an jólimtaláb jayk'i ti wixk'intsidh.

16.5 Ochichtsik tám altá ani in chu'u taja' buxúl tin ejátsik jun xita' jelti kwitól inik. An kwitól inik xeketlidh k'al jun i dhak joch'at xeketláb ani jik'ey t'ajat an mímlábsik.

16.6 Por utsan enché' an mímlábsik:

—Yab ki jik'eytsik, u cho'óbich abal a ayaltsik na Jesús xi Nasaret, xi chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'. Jajá' ejnekich ti ít, yabich wa'ach teché'. Ka tela'ti nú' xon ti k'wajbadh.

16.7 Ki k'aléchtsik ani ka utsa' nin exóbaliltsik ani na Pedro: “Na Jesús ne'ech ka okxin ka k'ale Galilea ani tatá'tsik tayíl; taja' ne'ech ka chu'utsik jelt xan ti utsámal.”

16.15-16

16.15 Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ki k'aletsik putálk'i tin pubíl an k'ay'lá ani ka t'ílsitsik an ti alwa' t'ilab ejtal an atiklábtsik.

16.16 Xita' kin bela' ani ka pujan, ne'ech ka lo'ey; por xita' yab kin bela', ne'ech ka k'ale ban k'ibelaláb.

16.19-20

Na Jesús k'adhích walk'i'

(Lk. 24:50-53)

16.19 Tayíl, tam ti ok'onich ti tawnábsik, júnájich tám walk'i' an Ajátikláb ani buxkan tin eját na Dios.

16.20 Tam ti kaléch an abatwáletsik, xe'chin putálk'i kin t'ila' an alwa' t'ilab ani tolmiyattsik k'al an Ajátikláb kin t'aja' i labidh labandhaxtaláb abal ka cho'óbná ke tsubax xowa' in t'ilátsik. Anchan' ka t'ájan.